

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 558/2018-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčikom, Farská 40, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 26 S 3/2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. októbra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 26 S 3/2016.

V podstatnej časti sťažnosti sťažovateľ uviedol: „Konanie pred Krajským súdom v Nitre pod sp. zn. 26S/3/2016, začalo dňa 23.2.2016, kedy sťažovateľ ako žalobca podal Žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Okresného úradu Nitra č. OU-NR-OOP4-2015/045777, zo dňa 14.12.2015.

Dňa 22.8.2016 bolo súdu doručené Oznámenie zo dňa 22.8.2016, o prevzatí právneho zastúpenia sťažovateľa a o nesúhlase s rozhodnutím o žalobe bez pojednávania; uvedené podanie bolo urobené v nadväznosti na výzvu zo strany konajúceho súdu na vyjadrenie sa k prejednaniu veci bez nariadenia pojednávania...

Dňa 12.10.2016 bolo právnenému zástupcovi sťažovateľa doručené Predvolanie súdu zo dňa 21.9.2016 na pojednávanie na deň 10.11.2016, ktoré sa nekonalo a to z dôvodu, že na pojednávanie sa bez ospravedlnenia nedostavil zástupca subjektu, ktorého účasť je na pojednávaní nutná a za účasti ktorého je konanie vedené - štátnej organizácie SARIO...

Dňa 14.11.2016 podal sťažovateľ na súd Vyjadrenie zo dňa 11.11.2016.

Dňa 2.2.2017 bolo právnenému zástupcovi sťažovateľa doručené Predvolanie súdu zo dňa 24. 1. 2017 na pojednávanie na deň 2.3.2017, ktoré sa nekonalo a to z dôvodu zmeny právneho zástupcu žalovaného v druhom rade - SARIO.

Dňa 24.2.2017 podal sťažovateľ na súd Stanovisko zo dňa 21.2.2017.

Dňa 6.3.2017 bolo právnenému zástupcovi sťažovateľa doručené Predvolanie súdu zo dňa 2.3. 2017 na pojednávanie na deň 6.4.2017, ktoré sa nekonalo a to z dôvodu žiadosti právneho zástupcu SARIO o odročenie nariadeného pojednávania...

Dňa 29.11.2017 síce bolo právnenému zástupcovi sťažovateľa doručené Predvolanie... na pojednávanie na deň 25.1.2018, bolo však znova zrušené a to z dôvodu rozhodovania o Návrhu spoločnosti Jaguar Land Rover Slovakia s.r.o., na priznanie postavenia osoby zúčastnenej na konaní.

Dňa 11.5.2017 Krajský súd v Nitre vydal uznesenia, ktorými pribral do konania ďalšie subjekty, ktoré boli účastníkmi administratívneho konania (kto bol účastníkom administratívneho konania však muselo byť Krajskému súdu v Nitre známe od začiatku)...

Dňa 21.2.2018 vydal Krajský súd v Nitre Uznesenie sp. zn. 26S/3/2016-623, ktorým priznal postavenie osoby zúčastnenej na konaní účastníkovi Jaguar Land Rover, s.r.o.

Dňa 29.3.2018 bola zo strany sťažovateľa vo veci predmetného súdneho konania podaná na Ústavný súd SR ústavná sťažnosť, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, teda jednalo sa o ústavnú sťažnosť namietajúcu porušenie toho istého práva k tej istej veci ako sa namieta touto ústavnou sťažnosťou. O tejto (predchádzajúcej) ústavnej sťažnosti rozhodol Ústavný súd SR Uznesením sp. zn. ÚS 182/2018-18 zo dňa 30.5.2018, ktorým sťažnosť odmietol...

Dňa 12.9.2018 Krajský súd v Nitre vydal oznámenie, ktorým zrušil termín pojednávania, ktorý sa mal konať dňa 13.9.2018 o 9:00 hod., z dôvodu procesného podania Železníc Slovenskej republiky, Bratislava, zo dňa 03.09.2018, ktoré žiadali, aby im súd priznal postavenie osoby zúčastnenej na konaní, o ktorom musel správny súd rozhodnúť.

Uvedené sú posledné známe úkony, ktoré Krajský súd v Nitre v tejto veci urobil, pričom do dňa spísania tejto ústavnej sťažnosti nie je vytyčený žiadny termín pojednávania.

Z uvedeného skutkového stavu vyplýva, že konanie pred Krajským súdom v Nitre ako správnym súdom trvá už, viac ako 2,5 roka... a to bez zavinenia sťažovateľa... Berúc do úvahy to, že súdne konanie trvá už vyše 32 mesiacov v spojení s tým, že pred podaním ústavnej sťažnosti došlo znova k zrušeniu pojednávania bez vytyčenia termínu nového pojednávania, je dôvod na konštatovanie, že takéto konanie prekračuje hranice ústavnej konformity (a contrario I. ÚS 182/2018).

S prihliadnutím na uvedené máme za to, že za súčasného stavu, keď v tejto veci nebolo doposiaľ otvorené (neuskutočnilo sa ani jedno) pojednávanie, je možné konštatovať existenciu prietáhov, nakoľko, samozrejme pri rešpektovaní osobitosti a individuálnosti každého jedného prípadu, resp. sporu vedenom na súde, aj v zmysle platnej judikatúry Ústavného súdu sa vo všeobecnosti obdobie šiestich mesiacov nekonania považuje za konanie s prietahmi vo veci...

Takýto stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza, je podľa nášho názoru v rozpore s účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a preto sme presvedčení, že došlo k porušeniu základných práv vyplývajúcich sťažovateľovi z Ústavy a Dohovoru...

Podľa nášho názoru z rozhodujúcich právnych a skutkových okolností tak nevyplýva, že by na doterajšiu dĺžku konania mala mať vplyv v rozhodujúcej miere iba skutková zložitost' veci najmä s ohľadom na ďalej uvedené obdobia nečinnosti, resp. obdobia neefektívnej činnosti. Preukázateľne tak došlo k porušeniu Ústavou zaručeného základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, keďže činnosť súdu nesmeruje k efektívnemu odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ naň obrátil, aby o jeho spornej veci rozhodol.

Teda pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, sme presvedčení, že v prípade sťažovateľa ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende správnych súdov a ktorá nie je tak zložitá, že by ju súd nemohol skončiť do niekoľkých mesiacov od začatia konania.

Zároveň je zrejmé, že ani sťažovateľ svojím správaním nijakým spôsobom neprispel a nedal dôvod k vzniku prieťahov v namietanom súdnom konaní. Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že prieťahy v konaní pripísateľné stranám môže spôsobiť, ak by strana podala návrh na začatie konania na vecne alebo miestne nepríslušný súd, ak predkladá žiadosti o odročenie, ak opakovane mení právnych zástupcov, ak by sa nezúčastňovala na pojednávaniach, a pod., čo sa však v prípade sťažovateľa nedialo a nedeje, čím je zo strany sťažovateľa splnená požiadavka na poskytnutie potrebnej súčinnosti Krajskému súdu v Nitre...

... práve Krajskému súdu v Nitre možno pričítať dôvody vzniku zbytočných prieťahov v tomto konaní a to určením viacerých termínov pojednávania ako aj určenie vzdialeného termínu jednotlivých pojednávaní, a taktiež pridlhá doba medzi odročenými pojednávaniami, ktoré nespôsobil sťažovateľ.

Taktiež podľa Európskeho súdu pre ľudské práva musí byť primeranosť dĺžky súdneho konania posudzovaná podľa konkrétnych okolností prípadu berúc do úvahy kritériá uvedené v jeho judikatúre. a to najmä zložitost' veci, správanie sťažovateľa a postup súdov, ktoré konajú o veci, ako aj význam predmetu sporu pre sťažovateľa . Uvedené kritériá Európsky súd pre ľudské práva teda neaplikuje mechanicky, ale pragmaticky s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu...

Sťažovateľ sa tak domáha aj primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5.000 €, keďže postupom správneho súdu, ktorý odporuje jeho základným právam, mu bola spôsobená nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada predstavuje jej zmiernenie spôsobenej

nečinnosťou súdu, keďže jeho základné práva boli porušené a bola mu stým pôsobená nemajetková (citová ako aj morálna) ujma, pričom nárok na takéto zadostučinenie odôvodňujeme tým, že ani po 32 mesiacoch (viac ako 2,5 roka) nemôže sťažovateľ realizovať svoje základné práva a slobody a to z dôvodu zbytočných prieťahov v konaní. Sme tak presvedčení, že na dovŕšenie ochrany porušeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru je potrebné priznať sťažovateľovi aj finančné zadostučinenie v sume 5.000 €.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Krajského súdu v Nitre, v konaní vedenom pod sp. zn. 26S/3/2016, porušené boli.

2. Krajskému súdu v Nitre prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 26S/3/2016 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie v sume 5.000 €, ktoré je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 390,50 €, na účet jeho právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05, I. ÚS 71/09), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prieťahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má k dispozícii podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže,

že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa ustáleného názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov. Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (IV. ÚS 153/03, I. ÚS 164/2010, I. ÚS 71/09 a ďalšie).

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľ v prerokúvanej veci nesplnil požiadavku namietania priet'ahov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov pred podaním sťažnosti ústavnému súdu a ani nepreukázal, že ju nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (III. ÚS 44/03, I. ÚS 71/09).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2018